1849. N°. 61

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

VRIJDAG, 27 JULIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

STADS BERIGT.

ALGEMEENE COLLECTE,

bij de Heerschende Ziekte.

De hevige ziekte, welke bij voortduring binnen deze stad blijft woeden, telt menigvuldige slagtoffers in de verschillende standen der maatschappij, maar inzonderheid onder de behoeftigen en minvermogenden onzer stadgenooten.

Erkentenis van het onbeperkt en vrijmagtig bestuur des Allerhoogsten, — besef der veelzijdige verpligtingen daaruit voortvloeijende, — is noodig voor allen; maar het maatschappelijk belang, zoowel als de inspraak van het welgeplaatste hart, vordert leniging der wonden welke geslagen worden.

Deze overwegingen, gevoegd bij den wensch van vele achtenswaardige Ingezetenen, hebben Burgemeester en Wethouders doen besluiten tot het uitschrijven eener *Algemeene Collecte*, waarvan de opbrengst uitsluitend zal strekken, om in de groote behoeften aan de huizen der noodlijdende ingezetenen bij het heerschen dezer ziekte te voorzien. — Zij zal plaats hebben op *Vrijdag den 27sten Julij aanstaande, 's voormiddags ten tien ure*, bij opene schaal langs de huizen der ingezetenen, door de Armverzorgers der gesubsidieerde godsdienstige Gezindheden.

Ingezetenen van Leyden! De juiste waardering der groote voorregten van leven en gezondheid, — het regte medegevoel van den nood, waarin vele uwer stadgenooten verkeeren, — het besef uwer verpligtingen jegens Hem die in zijne wegen onnaspeurlijk is, — dit alles en nog veel meer moge u dringen, om uwe weldadigheid alzoo te betoonen, dat ge u bij Hem zult kunnen verantwoorden, die u daartoe ieder oogenblik oproepen kan.

Aldus gedaan en afgekondigd bij Burgemeester en Wethouders der Stad *Leyden*, op den 25sten Julij 1849.

DU RIEU,

Ter ordonnantie van dezelve,

v. PUTTKAMMER.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 26 Julij.

Sedert de laatste opgave van Dingsdag den 24sten Julij zijn alhier bijgekomen 69 Cholera-lijders, overleden 50, hersteld 6. Totaal 1105, overleden 598, hersteld 160, in behandeling 347.

— Het bestuur van Alkemade heeft bekend gemaakt, dat de kermis aan de Oude- en Rijpwetering, Roelofarendsveen en Kaag, dit jaar geene plaats zal hebben.

's GRAVENHAGE, 26 Julij.

Naar men vernoemt zal de geheele Koninklijke Familie in de laatste dagen dezer of in het begin der volgende maand, het Loo verlaten en zich naar de residentie terug begeven.

— Gisteren heeft er op de buitenplaats van Z. Exc. den Minister van Buitenlandsche Zaken, den Heer Lightenvelt, een luisterrijk diner plaats gehad, waaraan vele leden van de Tweede Kamer deel hebben genomen.

— De Minister van Marine zal Vrijdag, den 27sten dezer, geen gehoor verleenen.

— Gisteren is de derde buis, stuurman Jan Schip, te Vlaardingen binnengekomen, aanbrengende 56 tonnen haring.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

In de zitting van de Tweede Kamer van gisteren heeft de Minister van Koloniën eene mededeeling gedaan omtrent de laatstelijk uit Oost-Indie ontvangen berigten. Die mededeeling is door de Kamer, onder dankbetuiging aan de troepen der land- en zeemagt, welke aan de expeditie tegen Bali deel namen, voor kennisgeving aangenomen. In die mededeeling wordt gezegd, dat na de verovering van Djagaraga de bevolking van Beliling zich aan het Nederlandsche gezag heeft onderworpen, den weerspannigen Vorst verjaagd, en zich voorloopig gesteld onder de leiding van een door haar zelve gekozen bestuur.

Het landschap Djembrana, gelegen aan den westhoek van Bali tegenover de Javasche kust, is mede in onderwerping gekomen en verlangt van ons eenen nieuwen Vorst.

Die van Banglie, onder de vijanden van Beliling behoorende, is weder in het bezit gesteld van het landschap Batoer, hetwelk hem vroeger door Beliling was ontnomen.

Door dezen Vorst is men almede onderrigt geworden, dat eenige dorpen van Karang-Assam zich aan hem onderworpen hebben.

De Generaal Michiels is, na eenige politieke regelingen, in het Belilingsche met de onder zijne bevelen staande magt tegen Karang-Assam opgerukt; Padang-Cove, eene belangrijke stelling aan de oostkust van Balie, werd bezet en tot hoofdkwartier gekozen; de bevolking en hoofden werden zeer tot onderwerping geneigd bevonden, en vele dezer laatste zijn dit ook persoonlijk komen betuigen. — Ook is gebruik gemaakt van het aanbod der Vorsten van Selaparang (Lombok) om hulptroepen te leveren, en het gevolg van dit alles is geweest, dat de Vorst van Karang-Assam door die hulptroepen en een gedeelte zijner eigene onderdanen is aangevallen en om het leven gebragt, en dat de Vorst van Beliling, zoomede de voornaamste aanhangers van den oorlog, Goesti Djilantiek, de vlugt naar het gelegene hebben genomen, terwijl zij door de bevolking gehoel zijn verlaten, die van alle zijden in onderwerping komt, en vele wapenen inlevert welke bij de vorige expeditie in hare handen waren gevallen.

Men mag dus thans de verwachting koesteren, dat de volgende landmail ons het einde van den Balischen krijg zal melden.

— In die Zitting is eene voordragt van wet ingekomen, ter bekrachtiging van de met de Nederl. Handel-Maatschappij gesloten overeenkomst; welke naar de afdeelingen is verzonden.

Daarop zijn de beraadslagingen over de wet op de Kroondomeinen vervolgd, en zijn de art. 2 en 3 zonder aanteekening aangenomen.

Het op art. 4 voorgestelde amendement van den Heer v. Zuylen, strekkende het niet heffen voor de Kroon-domeinen van tienden, van ingelijkte gronden, is, zoowel door den Minister de Kempenaer, als door den Heer Donker Curtius krachtig bestreden, en, bij stemming, met 31 tegen 30 stemmen aangenomen.

Het alzoo gewijzigde 4de artikel is op gelijke wijze aangenomen.

Ten aanzien van het reeds veranderd 5de artikel der wet, heeft de Minister van Financiën, namens den Koning, nog eene wijziging voorgesteld, dat zoude worden gelezen: »De besluiten, in dit en in het vorige art. bedoeld, zullen in het staatsblad worden geplaatst. Het verslag aan den Minister van Financiën wordt jaarlijks, voor zooveel den toestand van het Kroondomein betreft, aan de Staten-Generaal medegedeeld. De Administrateur is persoonlijk aansprakelijk jegens den Staat, ingeval de schade, aan dezen toegebragt, door het niet naleven zijner instructiën. Alle kosten van beheer van het Kroondomein worden uit de opbrengsten dezer goederen bestreken.

Na langdurige beraadslaging, heeft de Heer van Twist een amendement, betreffende de laatste zinsnede, ingetrokken.

Een voorstel van den Heer Fokker, om de geheele tweede zinsnede te doen vervallen, is, met 44 tegen 16 stemmen, verworpen. Een amendement van den Heer van Twist, om deze 2de zinsnede te wijzigen, is almede met 38 tegen 22 stemmen, afgewezen.

Daarop is een amendement van den Heer Thorbecke, 't welk door den Minister van Financiën was bestreden, met 35 tegen 25 stemmen, aangenomen. Het strekte, om uit het artikel, zoodanig als het nu is voorgedragen, weg te laten de woorden: »voor zoo veel den toestand van het Kroondomein betreft." Het bezwaar tegen dit voorstel was daarin gelegen, dat men de jaarlijksche opbrengst van het domein niet in het jaarlijksch verslag aan de Staten-Generaal meende te moeten begrijpen.

Vervolgens is het alzoo gewijzigde 5de art. met 54 tegen 6 stemmen, aangenomen.

Na de goedkeuring van het laatste artikel is het geheel der wet, zoodanig

krijg door de Kamer is gewijzigd, met 55 tegen 5 stemmen (die van de Heeren Labarta, v. Hall, Mutsaers, Donker en Wichers) aangenomen.

Vervolgens is het ontwerp der wet op het inkomen van de Kroon, zonder beraadslaging, met algemeene (60) stemmen, aangenomen.

— In de zitting van heden, zijn achtervolgens met algemeene stemmen *aangenomen:* 1°. het ontwerp strekkende tot aanvulling van hoofdstuk I der Staatsbegrooting voor 1849 (inkomen der Koningin-Weduwe); en 2°. dat tot overbrenging van fonds voor den grooten weg van Utrecht naar 's Bosch. Beiden zijn naar de Eerste Kamer verzonden.

De Commissie tot de verzoekschriften heeft, bij monde van den Heer Dirks, verslag gedaan op een adres van H. J. de Vries en andere schippers in Drenthe en Overijssel, die een verzoek indienen betrekkelijk de heffing van tol door de maatschappij tot verbetering van den handelsweg over het Zwolsche diep, dat tot langdurige beraadslaging aanleiding geeft.

Eindelijk wordt de Zitting opgeheven tot Vrijdag ten 11 ure; zullende alsdan de interpellatien aan de Ministers worden gerigt 1°. over het vraagstuk der tienden, dat door den Heer Dommer van Poldersveldt ter tafel is gebragt, en 2°. over dat van den Heer Groen van Prinsterer, wegens het bestaan van een homogeen ministerie.

ROTTERDAM, 26 Julij.

Het Stedelijk Bestuur in aanmerking nemende dat de Cholera nog voortduurend in deze stad bestaat, en in vele plaatsen laatstelijk weder is toegenomen en vooral daar, waar vele openbare, bijzonder nachtelijke vermakelijkheden plaats hadden, veel meer slagtoffers dan vroeger heeft gemaakt, heeft besloten de Kermis, welke anders op den 12den Augustus aanst. zou aanvangen, voorloopig uit te stellen, en vertrouwt dat hunne medeburgers in dezen maatregel het bewijs zullen zien van de zorg, welke het Stedelijk Bestuur voor hun welzijn wenscht te dragen.

— In de vorige week is te Ridderkerk van de werf van den Heer J. Smit, aan het Slikkerveer, van stapel gelaten het barkschip de Watergens, groot bijna 500 Last-lasten, gebouwd voor rekening der 's Gravenhaagsche scheepsreederij. De Predikant aldaar de Heer A. P. van Groningen, heeft den Gezagvoerder W. H. Kramer, voor de scheeps-bibliotheek een fraai exemplaar aangeboden, van zijn verdienstelijk werk: *Geschiedenis der Watergeuzen*, in 1840 bij S. & J. Luchtmans, te Leyden uitgegeven.

— Men zegt dat eerlang eene expeditie naar Nieuw-Guinea zal gezonden worden, met den Heer Gronovius als Regerings-Commissaris, onder wiens toezigt ten vorigen jare de expeditie tegen Soolo is geschied. (*N. R. C.*)

ZWOLLE, 24 Julij.

De boterhandel in Overijssel bedroeg in 1848, 2,449,179 Ned. ℔, namelijk hetgeen ter waag kwam; waarbij de ponde- en stukboter nog op ¼ van het opgegeven cijfer kan berekend worden, zoodat er dan 3 millioen Ned. ℔ boter wordt gefabriceerd, hetwelk dus nagenoeg 2 millioen gulden bedraagt, en dit jaar aanzienlijk zal vermeerderd worden.

De hooilandel bedroeg het voorgaande jaar aan de waag gewogen ongeveer 22 millioen Ned. ℔, alzoo minstens wederom een bedrag van 4 tonnen goulds, hetgeen ook dit jaar ongetwijfeld zal vermeerderen.

GRONINGEN, 23 Julij.

Door de Provinciale Staten is opgemaakt eene lijst van 3 Candidaten ter vervulling van de betrekking van Raadsheer in het Prov. Gerechtshof ontstaan door het eervol ontslag van den Heer Mr. G. W. H. Baron van Imhoff. Op die lijst zijn gebragt de Heeren Mrs. F. S. Reiding van Lijphart, Officier van Justitie te Appingedam, M. Schaaf Gratama, Regter, en E. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop, Officier te Groningen.

— Van den 20 tot en met den 23sten dezer zijn alhier door de cholera aangetast 203 personen, hersteld 37, overleden 103, in behandeling gebleven 241. — Sedert het wederom uitbreken der cholera alhier, dus sedert den 25sten Junij ll., zijn hier derhalve door die ziekte aangetast 611, waarvan 284 overleden en 86 hersteld zijn.

Tot geruststelling van ouders, welke kinderen hebben op het Instituut voor Doofstommen alhier, kunnen wij mededeelen, dat nog geen der kweekelingen door de cholera-ziekte is aangetast, en dat Instituut, zoowel als de weeshuizen hier ter stede, tot dus verre, even als vroeger bij het heerschen der cholera alhier, van die vreeselijke ziekte bevrijd is gebleven. De kweekelingen, die in deze week met het invallen der vacantie van hier naar Amsterdam zullen vertrekken, om zich van daar verder naar huis te begeven, zullen derwaarts vergezeld worden van eenen Medicinae Doctor, voorzien van de hoodige geneesmiddelen, om dadelijk hulp te kunnen aanbieden, indien zulks onverhoopt noodig mogt zijn. (*Prov. Gron. Cour.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 23 Julij.

De Regering zou onderscheiden uitgaven bij het departement van oorlog inkorten, volgens wenschen der commissie van onderzoek voor de begrooting van dat departement.

— Er wordt hier heden eene groote vergadering gehouden, met het doel om middelen te beramen ter bevordering van de onafhankelijkheid van Hongarije.

— De Londensche *Medical Times* van den 21sten meldt, dat onlangs te New-York, in Noord-Amerika, door het algemeen geneeskundig collegie, eene ongehuwde Juffer, Miss. Elizabeth Blackwell, nadat zij de lessen bij dat collegie behoorlijk waargenomen en haar examen doorgestaan had, tot Doctores gepromoveerd is. In haar diploma wordt haar de titel van Domina (vrouwe) gegeven, daar er van het woord Doctor geen vrouwelijke vorm bestaat.

— Volgens een Engelsch dagblad heeft men berekend, dat ten gevolge der politieke aangelegenheden in Europa, in de jongst verloopene 18 maanden, eene som van 22,000,000 £ (uit buitenlandsche kapitalen) belegd is in Engelsche fondsen.

— Een dagblad meldt dat de beruchte Lola Montes den 19den dezer, wettig gehuwd is met een jong en rijk officier bij de garde, Heald genaamd.

ITALIE.

ROME, 17 Julij.

Op last van den Generaal Oudinot zijn hier alle dagbladen verboden behalve het *Dagblad van Rome.*

De Regering alhier schijnt haar ontslag te hebben genomen, ten gevolge eener uitnoodiging van den Generaal Oudinot om eene bezending naar Gaëta te benoemen, en heeft wijders haar ontslag van een adres doen verzeld gaan, waarin zij zich ten opzigte van den onvoorwaardelijken terugkeer van het Pauselijk bewind hare bepalingen voorbehoudt, en de zaak van Rome aan de eer van het Fransche volk toevertrouwt.

De keuze van het voorloopig stedelijk bestuur was algemeen goedgekeurd.

— De Schout-bij-nacht Trehouart heeft den 16den dezer uit Civita-Vecchia aan den Minister van Marine geschreven, dat ook aldaar met veel bijval een Te Deum is gezongen.

— Eene ophooping van een duizendtal afgedankte Romeinsche soldaten uit allerlei natien baarde nog al verlegenheid, daar bijna al de zeeplaatsen aan de Middellandsche zee hen weigeren te ontvangen. Garibaldi had zich in den omtrek van Montalto vertoond, digt aan zee, een uur of zeven boven Civita-Vecchia; de kust aldaar wordt door een fregat bewaakt om zijne ontkoming te beletten.

— De Oostenrijksche zaakgelastigde heeft het Piemontesche bewind een ultimatum doen toekomen, geteekend door den Heer Schwartzenberg, hoofd van het Weener kabinet, waarbij in scherpe en dreigende bewoordingen verklaard werd, dat zoo de laatste aanbiedingen van Oostenrijk niet binnen vier dagen werden aangenomen, de onderhandelingen als verbroken zouden worden beschouwd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 24 Julij.

De Wetgevende Vergadering heeft de beraadslaging over de drukperswet voortgezet.

— De gemoederen hier te lande zijn in een zonderlingen toestand. Algemeen schijnt er het gevoelen te zijn, dat de tegenwoordige staat van zaken niet kan voortduren; men spreekt openlijk van allerlei plannen om den vorigen staat van zaken te herstellen, 't Keizerschap in te voeren, enz. Zoo zegt het voornaamste blad der Republikeinsche partij *de National*: »Men voorziet eene revolutie — ten voordeele van wien, weet men niet. Ten voordeele van Louis Napoleon, van Hendrik V, van de zonen van Lodewijk Philips? Niemand kan het zeggen noch vooruitzien; in allen gevalle, zal men niet buiten de Republiekeinen, die talrijk genoeg zijn, moeten rekenen; 't is dus niet één revolutie, maar twee, drie of vier, welke Frankrijk in 't verschiet ziet."

PRUISSEN.

BERLIJN, 23 Julij.

Hier heeft zich nu ook het Trouw-Bond voor Pruissen's vrouwen en meisjes gevestigd, onder leiding van Graaf Otto van Schlippenbach. Daarin wordt opgenomen elke achtenswaardige vrouw, die zich moedig genoeg gevoelt, om met vasten tred één weg te gaan met den Koning, die gezegd heeft: »Ik en mijn huis, wij zullen den Heere dienen." Het Trouw-Bond bestaat uit 4 graden, waarin de candidaten naar haar bedrijf en vorige daden, en hare talenten, zonder onderscheiding van stand of geloof, worden opgenomen. Deze graden ontleenen hun naam van de Koningin en van drie harer voorgangsters. Tot feesten heeft dit verbond feestdagen der Koninklijke familie aangenomen.

BADEN.

Te Karlsruhe is reeds de inhoud onderzocht der van Constanz derwaarts aangebragte kisten, welke de ontvreemde staatspapieren der amortisatie-kas bevatten. Er ontbraken slechts eenige papieren, ter waarde van *f* 28,000. Ook de schepramen tot vervaardiging van sommige staatspapieren zijn, op een na, in het regeringsgebouw te Freiburg terug gevonden.

— Uit eene goede bron verneemt men, dat de Rijksbestuurder, Aartshertog Johan van Oostenrijk, den 20sten Augustus van Gastein te Frankfort zal terug keeren en besloten heeft zijne ambtsbetrekking weder te aanvaarden en tot aan de voltooijing van de hervorming van Duitschland te blijven behouden.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 21 Julij.

In den loop der eerste helft van deze maand, is aan 334 personen het verblijf alhier geweigerd, op grond dat zij de vereischte stukken niet konden leveren of de middelen aanwijzen waarvan zij in deze stad moeten bestaan. Sedert het begin van dit jaar, dat men begonnen is met meerdere gestrengheid op de aankomende vreemdelingen te letten, zijn 7,683 personen aldus afgewezen.

— Te Pest moet op den 16den een oproer zijn uitgebarsten, dat door de

aanhangers van Klossuth bestookt was. Het volk, gebruik makende van het oogenblik dat het grootste deel van het garnizoen was uitgerukt, om aan het gevecht van Waitzen deel te nemen, heeft de poorten gesloten en talrijke versperringen opgerigt, om zich daarachter te verdedigen. Na een kort maar hevig gevecht, hebben de Oostenrijkers de orde hersteld.

— Meer belangrijk dan uit het Noorden zijn de berigten van het oorlogstooneel in het Zuiden. Bem is aldaar verschenen met 50,000 man, het bevestigt zich, dat Peterwardein door hem ontzet is. De Banus bevindt zich in een hoogst gevaarlijken toestand; hij heeft het hoofd te bieden aan eene vijandelijke magt van niet minder dan 100,000 man.

OOST-INDIE.

BATAVIA, 26 Mei.

Alhier had men den 13den Mei de treurige tijding ontvangen van het overlijden van Z. M. Koning Willem II, van welk droevig berigt den volgenden dag door eene buitengewone *Javasche Cour.* kennis werd gegeven aan de bevolking, en tevens van de troonsbeklimming van Z. M. Koning Willem III. De volgende dagen is door de verschillende troepen te land en ter zee de eed van trouw aan den nieuwen Koning afgelegd.

KERKNIEUWS.

Door den Kerkeraad der Hervormde Gemeente van het dorp Zwijndrecht is tot Predikant beroepen Ds. Gann Dun, van Vlissingen, welke dat beroep heeft aangenomen.

— Den 24sten zou door den Breeden Kerkeraad der Waalsch-Hervormde Gemeente te 's Hage geformeerd worden een negental, ten einde te voorzien in de ontstane vacature door het vertrek naar Amsterdam van den Wel-Eerw. Heer Ds. Dompière de Chaufepié, doch de verkiezing is drie weken verdaagd.

— Te Middelburg is door de Doopsgezinde Gemeente tot tweeden Predikant beroepen de Candidaat Pekelharing, die dat beroep zal opvolgen.

KONINKLIJK NEDERLANDSCH INSTITUUT.

In de Vergadering der Derde Klasse van het Koninkl. Nederl. Instituut, van 30 April ll., las de Heer C. G. Cobet eene Latijnsche verhandeling *de fide et auctoritate codicum Graecorum*, ten betooge, dat men doorgaans ten onregte bij het interpreteren der Grieksche classici zich verlaat op het gezag der oude handschriften en veel te veel vertrouwt op hun eenparig getuigenis, terwijl zij alle, zelfs de oudste en beste, op eene menigte plaatsen zoo jammerlijk verminkt en bedorven zijn, dat men, op hunne lezingen afgaande, gedwongen is, zijn oordeel geweld aan te doen en een gevestigd spraakgebruik en vaste taalregels te verkrachten. Hij verklaart den oorsprong van dit algemeen bederf en wijst de trapsgewijze uitbreiding er van aan; hij zet uit een, tot welke hoofdklassen men de afdwalingen der overschrijvers en der correctores kan brengen, en geeft bij ieder van die punten in voorbeelden het bewijs, hoe men die feilen, eenmaal erkend en ontdekt, met volkomen zekerheid kan verbeteren.

De Heer P. J. Veth deelde der Vergadering van den 19den Mei 1849 een overzigt mede van de opkomst en de gevoelens van de sekte der Padries op Sumatra, welker oorsprong van het jaar 1803 dagteekent, en van de oorlogen, waartoe de pogingen om hare leerstellingen met geweld uit te breiden, aanleiding hebben gegeven tot aan den val van Bondjol den 16den Augustus 1837. De Padries zijn volgelingen van de strenge leerstellingen der Wehabieten, door eenige Hadjis of bedevaartgangers naar Mekka, uit Arabië naar den Indischen Archipel overgebragt. Hun naam, aanvankelijk alleen aan de voorgangers of Priesters eigen, is eigenlijk het Portugeesch *Padre*, *Vader*, ook elders nog in den Archipel gebruikelijk. In het algemeen werden zij ook *Orang-peetch* (witte menschen) genoemd, naar de witte kleeding, die zij als onderscheidingsteeken hadden aangenomen. Hunne hervormingen waren vooral gekant tegen hanengevechten en hazardspelen, het gebruik van opium, tabak, betel en bedwelmende dranken; tegen de onder de Maleijers bestaande inrigtingen, die met de wet des Korans in strijd zijn, zoo als het erfregt, dat op de kinderen der zuster overgaat enz. Voorts drongen zij aan op betamelijke kleeding bij de beide seksen en op strenge inachtneming der voorgeschreven gebeden en reinigingen, en voerden den heiligen krijg tot voortplanting hunner leeringen met het grootste fanatismus, niet slechts tegen de volstrekt ongeloovigen, gelijk de Batta, maar evenzeer tegen hunne minder strenge geloofsgenooten, wier slechts oppervlakkige en uitwendige inachtneming der Koran-leer zij niet als het ware geloof beschouwden. Met den dood worden gestraft degenen, die, eenmaal aan hun gezag onderworpen, zich niet aan alle voorschriften hunner leer onderwierpen.

De Heer Veth stond voorts stil bij het ombrengen of verdrijven der Menangkabangsche vorsten, bij het vestigen van het gezag der Padries, met verdringing van het soekoe- of geslachtsbestuur in Tana-datar en Agam, vooral bij de stichting en den toenemenden invloed van Bondjol, en bij de verrigtingen van het berucht opperhoofd dezer plaats Toewankoe Iman. Overgaande tot de beschouwing van de inmenging der Europesche regeringen, eerst der Engelschen, naderhand der Nederlanders (sedert de teruggave van Padang in 1819), gaf de Heer Veth zijn gevoelen te kennen, dat tegenover de Padries alleen eene krachtige defensive houding, met vreedzame pogingen tot uitbreiding van invloed, geraden was, dewijl de Padries in weerwil van hun woest fanatismus, toch werkelijk in vele opzigten het goede wilden en vele zedeverpestende misbruiken bestreden bij de Maleische bevolking in zwang. Hij meende daarom zijne goedkeuring te mogen hechten aan het stelsel van gewapende neutraliteit en van pogingen tot vreedzame onderhandelingen, eerst door den Engelschen Gouverneur ter Westkust van Sumatra, Sir T. S. Raffles, daarna van 1824—1829 door den Nederlandschen Resident, Colonel de Stuers gevolgd, en toonde aan, dat de aanvallende oorlogen, eerst door den Luitenant-Colonel Raaff, later door den Luitenant-Colonel Elout en zijne opvolgers tegen hen gevoerd en door de verovering van Bondjol, na eene tweejarige belegering, onder bevel van den Generaal Cochius in 1837 zoo goed als geëindigd, oneindig veel bloed en schatten gekost heeft, terwijl de opofferingen, die zich het Gouvernement daarvoor heeft getroost, niet worden vergoed door het voordeel, dat de uitbreiding van grondgebied, daardoor verkregen, heeft opgeleverd; dewijl Sumatra, bij gebrek aan handel weinig tot de welvaart van particulieren bijdraagt en de administratie, ofschoon in de laatste jaren door vooruitgang gekenmerkt, nog altijd aanzienlijke tekorten oplevert.

Ontvangen bij de Sub-Commissie voor de Cholera, als:

Bij den Heer du Rieu: van een Dienstknecht een Bankbillet à *f* 25, »uit medelijden en dankbaarheid dat hij tot hiertoe nog gespaard is."

Bij den Heer van Hoorn *f* 17.50. »Gift bijeenverzameld op de school van den Heer Eichmann, waartoe allen welwillend hebben bijgedragen."

Bij den Heer van Stirum: van de Israëlitische Vereeniging *Gemileth gesadim oebikoer golim* te Leyden *f* 10.

De Vereeniging voor Cholera-lijdent heeft sedert hare laatste opgave onder anderen ontvangen:

Ten behoeve der nagelatene Weduwen en Weezen 2 Coupons, één à *f* 22.64 en één à *f* 9.80; — van de Beurs *de Leydsche Geregtigheid* *f* 2.50; — van P. E. *f* 2.50; — van K. 6 Kinderhemden; — van Lett. S....p *f* 5; — van Ds. S *f* 4.95; — van .. *f* 1.23; — van het Muzijk-Gezelschap *de Harmonie* *f* 42; — van een klein Godsdienstig Jufvrouwen Gezelschap, onder het motto: *uit dankbaarheid aan God*, *f* 10; — van de Leerlingen van de School van den Onderwijzer Eichman *f* 17.50; — van het Leesgezelschap *U* *f* 6; — van H. H. *f* 5; — van P. Q. L. L. *f* 2.97.

Zij gaat voort met op dezelfde wijze de liefdegiften te ontvangen en uit te deelen, en beveelt zich bij voortduring der milddadigheid aan, die haar in staat gesteld heeft uitreiking te doen van meer dan 100 Matrassen, 100 Dekens, 50 Hemden, eene groote hoeveelheid Stroo, Rijst, Grutten en Brooden, alsmede ruime geldelijke bijdrage.

Leyden, 26 *Julij* 1849.

C. C. VAN DER HOEK, Breedestraat. — H. P. STOFFELS, Rapenburg.
P. J. ZUURDEEG Jz., Oude Vest. — H. ZAALBERG, Heerengracht.
A. VAN DER BURCH, Breedestraat. — H. R. DE BREUK, Pieterskerkhof.
W. WOLTERS, Haven. — G. W. A. PLAAT, Boommarkt.

208ste Staats-Loterij.

Trekking der Vijfde Klasse.

3de Trekking. No. 16689 een prijs van *f* 1,500.
4de » No. 19194 een prijs van *f* 1,000.

ADVERTENTIEN.

Bevallen van eenen ZOON, Vrouwe C. F. STOLTENHOFF, geliefde Echtgenoot van

C. OVERDIJK.

BATAVIA, 4 Mei 1849.

Heden verloste van een ZOON, J. M. EIGEMAN, geliefde Echtgenoote van

J. J. HOOGEBOOM, Jr.

LEYDEN, 21 Julij 1849.

Het behaagde den Allerhoogste heden van mijne zijde door den dood tot zich te nemen, mijnen hartelijk beminden Echtgenoot den Heer JACOBUS PLANJER, in den leeftijd van ruim 58 jaren, na eene gelukkige Echtverbindtenis van ruim 32½ jaren. Eene kortstondige doch hevige ziekte maakte een einde aan zijn voor mij zoo dierbaar leven.

Wat ik, mijne Kinderen en Behuwd-Kinderen hierdoor verliezen, kunnen zij gevoelen die den ons waarden Overledene in zijne stille, nederige dengden van nabij kenden.

LEYDEN, 22 Julij 1849.

D. VAN LUIN,
Wed. J. PLANJER.

Vrienden en bekenden gelieven deze algemeene als een bijzondere kennisgeving aan te nemen.

Den 23sten Julij 1849 is te LEYDEN in den ouderdom van bijna 85 jaren overleden, Vrouwe FRANCISCA MARIA JOSEPHEA PETRONELLE DE HEYDER, Weduwe den Wel Edelen Heer G. W. TEN SANDE.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, na eene hevige doch kortstondige ziekte, mijne geliefde Echtgenoote CORNELIA VICTOIRE STEGERHOEK, in den nog jeugdigen leeftijd van ruim 26 jaren.

Wat ik in haar, na een gelukkig huwelijk van ruim 4 jaren, met mijne twee nog zeer jonge Kinderen verlies, is alleen Hem bekend, die mij, ook in mijnen nog zeer zwakken toestand sterken kan.

LEYDEN, 24 Julij 1849.

W. F. VAN WYK Jr.

Heden overleed, na eene kortstondige doch hevige ziekte, Mejufvrouw E. VAN DEN BERG, Wed. van G. W. KRAMER, nalatende 4 Kinderen, allen te jong om hun geleden verlies te kunnen beseffen.

LEYDEN,
28 Julij 1849.

Namens de Familie,
C. VAN DEN BERG.

Eenige en Algemeene Kennisgeving.

De zaak zal voorloopig onder toezigt worden voortgezet.

Op den 21sten Julij overleed te LEYDERDORP, op *Voordorp*, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot JOHANNA CATHARINA SERVAAS, in den jeugdigen leeftijd van 28 jaren en ongeveer 7 maanden, na een lijden van vijf maanden, mij nalatende 2 kinderen, waarvan het oudste nog geen twee jaren bereikt heeft. Ieder die haar van nabij gekend heeft, zal met mij beseffen wat ik, diep bedroefde man, aan haar verlies.

M. C. J. C. VAN GOOR DEN OOSTERLING.

Voor de blijken van deelneming, bij gelegenheid van hun huwelijk ondervonden, betuigen de Ondergeteekenden, ook namens hunne Familie, hunnen dank.

LEYDEN,
26 Julij 1849.

A. W. VAN CAMPEN.
A. W. A. VAN CAMPEN,
Boey.

Voor de vele blijken van deelneming bij het overlijden van ons geliefd jongste Kind betoond, betuigen wij door dezen onzen oprégten dank.

LEYDEN,
26 Julij 1849.

P. K. DOEFF,
H. M. DOEFF,
VAN WESTERREEK VAN EERTEN.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, van den Vier en Twintigsten Julij 1800 Negen en Veertig, is op het daartoe door Mejufvrouw HAASJE VAN DER HIDDE, Weduwe van NICOLAAS VAN PADDENBURG, zonder beroep, gedaan verzoek, uitgesproken de opheffing van de Curatele, welke bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Amsterdam*, op den Achttienden Julij 1800 Acht en Veertig, tegen haar was verleend.

De Procureur voor de Rayuisaute geoccupeerd hebbende,
A. A. DILLIÉ.

Ingevolge Art. 1174 van het Burgerlijk Wetboek, worden de Erfgenamen van BASTIAAN VAN MEYGAARDEN, gewoond hebbende te *Voorschoten*, overleden onder *Oegstgeest*, op den 10den Julij 1849, wiens Nalatenschap bij beschikking van den 20sten dezer, van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, is verklaard onbeheerd te zijn, **opgeroepen**, om zich bij den Ondergeteekende, bij deze beschikking tot Curator benoemd, wonende te *Leyden*, zoo spoedig mogelijk aan zijne woning aan te melden, om, met overlegging van de noodige bewijzen van hun regt van Erfgenaam van genoemden BASTIAAN VAN MEYGAARDEN, hiervan **opgave** te doen, wordende tevens al diegenen die iets te vorderen hebben uit, of verschuldigd zijn aan genoemde Nalatenschap, verzocht daarvan vóór den 10den Augustus eerstkomende, bij den Ondergeteekende **opgave** te doen.

De Curator,
Mr. A. P. A. SCHMIDT.

Doctor MESS is **VERHUISD** naar de Nieuwsteeg bij de Pieterskerk.

OPENBARE VERKOOPING.

Ten overstaan van N. SAMSOM, *Notaris* in het Arrondissement *Leyden*, residerende te *Roudekerk*, en in tegenwoordigheid van den Edel Achtb. Heer *Regter* van het Kanton *Alphen*, zal, in bijwezen van getuigen, op Donderdag den 9den Augustus 1849, in het Logement *de Vergulde Roskam*, aan 's Molenaarsbrug onder *Oudshoorn*, worden Opgeveild, en op Donderdag den 16den Augustus daaraanvolgende (op beide dagen aan te vangen des voormiddags ten 11 uur) bij afslag Verkocht;

Eene **KOLENBRANDERIJ** met DRIE OVENS, daarbij behoorend LOSHUIS, groote TURFSCHUUR en KNECHTSWONING, benevens de aanzienlijke **HEERENHUIZING**, genaamd ***Zee-Rust***, met KOETSHUIS, TUIN en MOEZERIJ, alles aangenaam en allergunstigst gelegen aan den Rijn, nabij 's Molenaarsbrug, onder de Gemeente van *Oudshoorn*, breeder bij gedrukte biljetten omschreven.

De aanvaarding der Fabrijk zal dadelijk na de definitieve toewijzing kunnen plaats hebben, en der Heerenhuizinge en het daarbij behorende op den 1sten November 1849.

De Koper zal des verlangende op eerste Hypotheek der boven omschrevene goederen kunnen verkrijgen een Kapitaal groot *Acht Duizend Gulden*, tegen den interest van 5 pCt., terug te betalen met jaarlijksche termijnen van *f* 500.

Nadere opheldering te bekomen bij voormelden Notaris SAMSOM, ten wiens Kantore de Veil-Condition vier dagen voor de opveiling ter inzage zullen liggen.

De te veilen goederen kunnen, tot aan den dag van verkoop, dagelijks (uitgezonderd de Zondagen) worden bezigtigd, mits daartoe te voren bij den Eigenaar behoorlijk belet vragende.

ROOM- EN KOFFIJHUIS DE VINK.

Zondag 29 *Julij en Woensdag* 1 *Augustus* 1849

BUITENGEWONE VOORSTELLING,

door den Hof-Mechanicus O. L. BAMBERG, welke hoofdzakelijk zal bestaan, behalve de toeren à la ROBIN, zoo als *de Suspension Etherenne*, *de onuitputtelijke Flesch met* 150 *glazen Likeur*, *en Punch improvisé*, *de miraculeuze Vischvangst en de Inktvaas of de oplossende vloeistof*, in een groot aantal nieuwe vindingen van den Hof-Mechanicus, en zal besloten worden door *de Onthoofding van een* 3-*jarig Meisje*.

Entrée 75 Cents in vertering.

Kinderen beneden de 12 jaren, half geld.

De Voorstellingen zullen plaats hebben in de Kolfbaan, op een daartoe ingerigt Tooneel, blijvende alzoo de Koffijkamer, Tuin en Bovenzaal vrij en gangbaar voor het publiek. *Aanvang des Avonds ten* 7 *ure.*

Scrofuleuze zweren en andere kliер- en huidziekten door Holloway's Zalf en Pillen genezen.

Hoe kwaadaardig en ingekankerd ongemakken van dien aard ook mogen zijn in het menschelijk ligchaam, doet echter dit heel- en geneesmiddel eene zoo bewonderenswaardige uitwerking, dat dezelve, wanneer de bestaande voorschriften aangaande het juiste gebruik naauwkeurig worden opgevolgd, volkomen zullen worden genezen. Het wordt dienvolgens elkeen lijder ten deze aangeraden van dit middel gebruik te maken, daar het aantal inderdaad verbazend is, dergenen welke genezen zijn van koningszeer, scorbutieke kwalen, uitslag, ringworm en andere huidziekten door de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 25 JULIJ.

			Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à	2½	pCt.	51 7/8	51 15/16	51 7/8
Dito Certificaten	3	"	60	60½	60½
Dito dito	4	"	79 15/16	80	79 15/16
O. I. Leening	4	"	79½		
Amortisatie Syndicat	3½	"	82		
Handelmaatschappij	4½	"			
Haarlemmermeer	4½	"	99 7/8		
Aandeelen Rijn-Spoorweg	4½	"			
Oblig. Holl. Spoorweg Maats.		"			
BELGIE, Certificaten	4½	"			
Dito dito	2½	"			
Dito bij ROTHSCHILD	2½	"	44	44 1/16	
SPANJE, Leen, bij ARDOIN v. 85 p	5	"	12 3/8	12 1/4	
Dito dito Onbep. Stukken	5	"	11 5/8	11 3/4	
Dito Binnenl. à 6 m.	3	"	26 7/16	26 9/16	26 7/16
Coupons Ardoins			8 5/16	8 1/4	
PORTUGAL, te Londen	5	"	28 15/16		
Dito dito	4	"	30 1/16		
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5	"	103 5/8	103 3/4	
Dito dito 1828 en 1829	5	"	105		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5	"	91	91 1/16	
Dito bij HOPE	4	"	84	84 1/8	84 1/8
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4	"	81 1/2	82 3/4	
Certificaten te Hamburg	5	"			
Inschrijving in Assign.	6	"			
Certificaten van dito	6	"	62 1/8		
POLEN, Certificaten	4	"			
Dito Aandeelen met Loten. fl. 300		*f*			
Dito dito	500	"			
PRUISSEN, Loten van 50 R.		"			
OOSTENRIJK, Oblig. Ween. Bank. à	5	pCt.			
Idem	4	"			
Oblig. Metalliek	5	"	74	74 1/8	
Idem	2½	"	39 1/2	39 5/8	
Aandeelen 28 Mei 1834	500	*f*			
Idem 1 April 1839	250	"			
NAPELS, Certif. bij LAM. & BOUW. à	5	pCt.			
BRAZILIE	5	"	86 1/8	86 3/8	86 1/8
MEXICO	5	"	27 3/8	27 1/2	27 3/8
AMERIKA	5				
Dito Bankactien			3 11/16		
GRIEKENLAND	5	"			
VENEZUELA	2½	"			

Koers van het Geld: Prolongatie 2½ pCt. Beleening 2⅓ pCt.
Wissel-Disconto 2½ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.